

[Bjørn Elmquist]

f.eks. også de private retshjælpsinstitutioner. Jeg er én blandt mange, der har siddet i 3–4 år og arbejdet et sådant sted, og ved, at der er behov derfor.

Jeg må ligesom ministeren efterlyse en nærmere angivelse fra forslagsstillerne af, hvor meget dette kommer til at koste. Jeg forstod på det, som den socialdemokratiske ordfører var inde på, at man godt kunne se et behov for kompenserende besparelser andre steder, så der blev en ligevægt, men det ville alligevel være meget rart at få en angivelse af, hvor meget det ville komme til at koste.

Jeg ved ikke, om justitsministeren er i stand til at sætte beløb på, hvor meget det drejer sig om i kroner og øre – millioner, bliver det vel. Jeg forstår meget vel, om det er umuligt at svare nu og her, men ellers er det en af de ting, vi kan finde ud af i retsudvalget, håber jeg.

At der er ganske mange penge involveret, kan der ikke herske nogen tvivl om. Jeg har her til formiddag fået forelagt et eksempel fra en, som har fået fri proces under de gældende regler. Han ville gerne have en sag til at køre, der vedrørte patentrettigheder, og det havde jo lidt med det erhvervsmæssige at gøre, som også omhandles i 1. d) i forslaget, et element om erhvervsmæssige spørgsmål, som også har mit partis sympati. Sagen drejede sig om 5.000 kr., og den startede i 1978. I 1984 fandt den sin afslutning og endte med i salærudgifter til de to parter advokater at koste 223.000 kr. – et spørgsmål, som drejede sig om 5.000 kr.!

Det viser, at der er ganske mange penge involveret, og jeg må skynde mig til de sympatiske tilkendegivelser, jeg havde før om dele af forslaget, at lægge til, at vi i mit parti ikke kan medvirke til at underskrive en blankocheck.

Det, vi kan gøre, synes jeg, er at arbejde for i den omlægning, der kan finde sted inden for området, at lægge vægt på det ene og det andet og det tredje element i det, som er indeholdt i dette beslutningsforslag, og jeg har i den sammenhæng hæftet mig ved justitsministerens tilsagn om, at dette folketingsbeslutningsforslag vil blive oversendt til det udvalg, som sidder og arbejder med spørgsmålet om fri proces, om offentlig retshjælp ved advokater, retshjælpsinstitutioner osv.

Bernhard Baunsgaard (RV):

På den radikale folketingsgruppes vegne kan jeg sige, at vi er positivt interesseret i, at vi får noget ud af dette beslutningsforslag om forbedring af adgangen til retshjælp. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på, hvilke økonomiske grænser der skal stilles, og hvilke andre ændringer der i øvrigt skal til for at hjælpe på det, men der er to forhold, jeg gerne vil pege på. Det ene er forholdet med hensyn til forsikringsselskaberne. Da vi behandlede den nugældende lov som lovforslag i 1969, sagde den radikale ordfører, hr. Nordqvist (Folketingstidende 1968–69, sp. 3575), den 4. februar 1969, at der var et særligt forhold til forsikringsselskaberne: »Jeg synes, det er helt urimeligt, at forsikringsselskaberne kan behandle en skadelidt som en modstander – ja, oven i købet en modstander, der ligger ned, som man slår på – og først udbetale erstatningen, når retten flere år senere har truffet afgørelse i sagen.« Det er et forhold, jeg gerne ville have med ind.

Så er der et andet forhold, jeg synes jeg må tage op, når vi er inde på at ændre forholdene om at få fri proces. Dels finder jeg, at det ikke er helt rimeligt, at den, der har fået fri proces, ofte må stå med udlæg for udgifter i sagen i årevis. Der vil jeg henvise til den artikel, som professor, dr. jur. Krag Jespersen i 1972 lod offentliggøre i Juristen s. 20 ff. Der kommer han bl.a. ind på at drøfte, om det er rimeligt, at den endelige afgørelse af, om man får fri proces eller ej, henlægges til justitsministeriet, altså at det er en rent administrativ afgørelse.

Jeg har i årenes løb flere gange stødt på tilfælde, hvor det har været svært at få gennemført fri proces, nemlig når den modstander, man skal føre proces imod, er en offentlig myndighed. Der er vel ikke meget at sige til, at offentlige myndigheder meget nødvendigvis andre offentlige myndigheder udsat for for megen kritik og retssager.

Jeg tror ikke, det er tilstrækkelig betrygende, at det er administrative afgørelser, og jeg kan her pege på, at man i 1877, da man diskuterede spørgsmålet om en retsplejereform, var inde på, at det burde være domstolene, og i 1899 var man også inde på, at det burde være domstolene, der afgjorde spørgsmålet om fri proces. Jeg er ikke sikker på, at det er den bedste ordning. Jeg tror mere på